

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: VN/33315/2023

VANTAAN KAUPUNGIN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTOLAIN MUUTTAMISEKSI

Lausunnolla olevan lakiehdotuksen perusteella kunta voisi arvioida eläinlääkintähuollon palveluntarpeen alueellaan ja järjestää palvelut tarkoituksenmukaisella tavalla kokonaisharkintaa käyttäen ilman automaattista yhtiöittämisvelvollisuutta. Lakiehdotuksen muutos on ehdottoman tärkeä, jotta eläinlääkintähuollon palvelut voidaan turvata Suomessa.

Pykäläkohtaiset huomiot siltä osin, kun niistä on lausuttavaa:

8 § Yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut

Pykälässä luetellaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta.

Lakiehdotuksen mukaan palvelut tulee järjestää tarvittavilta osin. Tarpeen arviointiin ei ole ainakaan toistaiseksi olemassa ohjeistusta, joten alueiden palveluja järjestetään todennäköisesti hyvin erilaisilla perusteilla.

Pykälän 14-kohtainen luettelo ei sisällä edelleenkään yleisimpiä, eläimen henkeä pelastavia leikkauksia, kuten koiran keisarileikkausta ja märkäkohtuleikkausta tai eläinten kuvantamistutkimuksia. Kyseiset palvelut tulee lisätä luetteloon, jotta turvataan kuntien asukkaille kohtuuhintaiset palvelut kohtuullisen etäisyyden päässä. Vaihtoehtojen puuttuessa eläimet voivat jäädä ilman hoitoa, mikä lisää osaltaan myös eläinsuojeluviranomaisten työtä. Jo tällä hetkellä eläimiä jää vaille tarvittavaa hoitoa, koska omistajalla ei ole varaa järjestämisvastuun ulkopuoliseen palveluun. Lisäksi on eettisesti arveluttavaa esimerkiksi lopettaa synnyttävä koira pentuineen, jos omistajalla ei ole varaa keisarileikkauksen kustannuksiin.

9 § Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu

Eläinlääkäripalvelujen järjestäjän järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- ja turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää kiireellinen eläinlääkäriapu kaikille alueen kotieläimille. Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen

saatavuuden sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Eläinlääkintähuoltolaissa säädetään eläinlääkäripalvelujen järjestämisen lisäksi elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja eläintautien vastustamisesta kunnissa.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen mitoituksessa on otettava huomioon alueen yksityisten eläinlääkäripalvelujen tarjoamat palvelut.

Lakiehdotuksen mukainen eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun alueellinen kokonaisarviointimahdollisuus on kannatettava ehdotus. Tämän avulla voidaan turvata palvelujen riittävä ja kohtuuhintainen saatavuus ja muiden eläinlääkintähuoltolain velvoitteiden hoitaminen. Lisäksi on huomioitava, että kiireelliseen eläinlääkäriapuun tarvittavaa ammattitaitoa ei voi ylläpitää, mikäli ei ole mahdollisuutta perustoimenpiteiden suorittamiseen virka-aikana.

10 § Eläinlääkäripalvelujen saatavuus

Järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten. Järjestämisvastuuseen kuuluvia palveluja on oltava saatavilla ainakin virka-aikaan.

Kiireellinen eläinlääkäriapu on järjestettävä myös virka-ajan ulkopuolella.

Pykälän mukainen toimintatapa vastaa nykyistä toimivaa käytäntöä.

15 § Järjestäjän perimät maksut järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista

Järjestäjän tulee periä itse tuottamistaan eläinlääkäripalveluista kotieläimen omistajalta tai haltijalta maksu silloin, kun kotieläintä hoidetaan eläinlääkärin vastaanotolla. Maksun tulee olla palvelujen käyttäjien kannalta kohtuullinen eikä se voi ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia.

Järjestäjän perimän maksun lisäksi kunnaneläinlääkäri perii asiakkailta virkaehtosopimuksen mukaisen palkkion nykykäytännön mukaisesti.

Lakiehdotuksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä julkiseen järjestämisvastuuseen kuuluvien maksujen enimmäismääristä niiden eläinlääkäripalvelujen osalta, joita pidetään eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ja kansanterveyden turvaamisen kannalta keskeisimpinä.

Ehdotusta erillisestä valtioneuvoston asetuksesta voidaan pitää hyvänä, koska sillä voidaan tarvittaessa turvata kohtuuhintaisten palvelujen saatavuus. Suomessa kuntien perimät maksut ovat tällä hetkellä hyvin kohtuullisia.

17 § Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen järjestäminen

Palveluntarjonnan määrittelyyn voi vaikuttaa kunkin palvelun yksittäisen tarjonnan kartoittamisen lisäksi myös alueellisen viranomaisen eli palvelujen järjestäjän arvio siitä, millaista palvelukokonaisuutta oman tuotannon ylläpitäminen ja säädettyjen eläinlääkintähuollon tehtävien hoituminen käytännössä kullakin alueella edellyttää. Alueellisen arvion mahdollistaminen on erittäin kannatettava muutosesitys. Palvelujen järjestäjä vastaa siitä, että kunnassa on tarvittavat resurssit eläinlääkintähuoltolain tehtävien suorittamiseen. Järjestäjä ottaa huomioon resurssien pito- ja vetovoimatekijät ja millä tavoin se saa kustannustehokkaasti järjestettyä lakisääteiset palvelut.

Eläinlääkäripalvelujen lisäksi resursseja tarvitaan myös muihin viranomaistehtäviin kuten elintarviketurvallisuuden valvontaan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan sekä eläintautien torjuntaan. Vientiyritysten toiminta on turvattava, joten virkaeläinlääkäriresurssia on oltava saatavilla virka-aikana vientitodistusten allekirjoittamiseksi.

18 § Yliopistollisen eläinsairaalan tuottamat julkiset eläinlääkäripalvelut

Yliopistollista eläinsairaala ylläpitävä Helsingin yliopisto tuottaa järjestäjien järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja sinä laajuudessa kuin eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteellisen tutkimuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen vaatii. Palveluja tuotetaan toiminta-alueena, johon voi kuulua Uudenmaan ja Päijät-Hämeen maakuntiin kuuluvia alueita. Yliopiston velvollisuuksiin sovelletaan, mitä järjestämisen velvollisuuksista säädetään 8, 10, 11 ja 13 §:ssä.

Yliopistollisen eläinsairaalan aseman ja velvoitteiden huomioiminen eläinlääkintähuoltolaissa on tarpeen eläinlääkäreiden koulutuksen ja eläinlääketieteen tutkimuksen mahdollistamiseksi.

33 § Julkisin varoin tuettuja eläinlääkäripalveluja koskeva avoimuus- ja raportointivelvollisuus

SGEI-päätöstä sovellettaessa on noudatettava SGEI-järjestelmään sisältyviä avoimuus- ja raportointivelvoitteita. Lisäksi on huomioitava kirjanpidon eriyttämistä koskevia vaatimuksia, mikäli tuotetaan myös muita palveluja kuin SGEI-palveluja eli järjestämisvastuun ulkopuolisia palveluja.

Järjestäjän tulee koota ja omien tulojensa lisäksi kuvata tiedot palkkioista, joita kunnaneläinlääkärit ovat perineet järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista, vähennettyinä palkkioiden hankkimiseen kohdistuvilla kuluilla. Järjestäjien tulee toimittaa tukea koskevat tiedot maa- ja metsätalousministeriölle. Maa- ja metsätalousministeriö toimittaa tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle ja tämä edelleen komissiolle.

Raportointivelvollisuus tuo kunnaneläinlääkäreille ja kunnille lisää tehtäviä.

Kuntien tekemien palvelutasopäätösten tulee olla voimassa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jotta palvelutuotannon jatkuminen turvataan alueen asiakkaille.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS